

‘Het kan wél’ van Rob Jetten betekent ‘We staan voor niets’

Posted on 18 oktober 2025 by Bart Jan Spruyt

Gedragen op de vleugels van welwillende media, blijft D66 stijgen in de peilingen. Maar alle inhoudelijke plannetjes zijn gemakkelijk door te prikken. We zitten te kijken naar een van de grofste vormen van kiezersbedrog ooit.

Twee positiekeuzes en een onverwachte stijger worden in de laatste twee weken van de campagne bepalend. Henri Bontenbal (CDA) zei het vorige week zaterdag al in het *Reformatisch Dagblad*, maar toen hij het begin deze week bij het *Algemeen Dagblad* herhaalde, werd het nieuws: als we hem het pistool op de borst zetten, dan zou hij, puur op grond van programmatische overeenkomsten en ervaringen in het verleden, na de komende verkiezingen liever met de VVD dan met GL-PvdA gaan regeren. Tegelijkertijd liet Dilan Yesilgöz in *De Telegraaf* weten dat zij niet alleen de PVV als regeringspartner uitsluit, maar ook GL-PvdA.

Met zijn move denkt Bontenbal in deze fase van de campagne (waarin het uiteindelijk zal gaan over de vraag wie de nieuwe premier wordt) de PVV nog te kunnen passeren, en dan zou er toch nog een rechtse coalitie kunnen komen.

Onwaarschijnlijk dat PVV-kiezer overstapt

Maar het wordt natuurlijk erg moeilijk. Een coalitie 'over links'/'links van het midden' zal net zo moeizaam tot stand komen als een coalitie 'over rechts'/'rechts van het midden'. Links (GL-PvdA, CDA, D66) staat op een zetel of 65. Een min of meer rechtse coalitie van VVD/CDA/JA21/BBB (nu nog geen zestig zetels) zal alleen mogelijk zijn wanneer de PVV-kiezer zou besluiten om over te stappen naar het CDA, JA21 of de BBB. De PVV-stemmer kennende, zal dit niet gebeuren.

JA21 heeft goede mensen en een goed programma, maar is, anders dan de PVV, ook economisch rechts. BBB wordt iedere dag een beetje rechtser, met name op migratie, en voert inmiddels campagne met de leus dat een stem op de PVV ook een stem op de Partij voor de Dieren is, dankzij de Dion Grausen. Maar het helpt nog niet: Caroline van der Plas staat op een zetel of vier. Mét de PVV zou een rechtse coalitie natuurlijk snel gesmeed zijn, maar de ervaringen van de afgelopen jaren maken het hoogst onwaarschijnlijk dat VVD of CDA Geert Wilders alsnog zullen omarmen, hoe groot hij ook wordt.

En dan is er de onstuimige opkomst van het D66 van Rob Jetten, die ontspannen en vooral erg zelfbewust aan de laatste loodjes is begonnen. Hij wordt geholpen door wat geluk: lang voordat het kabinet viel, werden hij en twee andere politici gevraagd voor *De Slimste Mens*, en nu is Jetten regelmatig op de buis als een aardige en slimme kandidaat voor de titel van slimste mens. En hij vliegt hoog op de vleugels van een zeer welwillende pers, van links tot (voorheen) rechts. *EW* (voorheen *Elsevier*) prijst Jetten aan als de politicus die optimisme in een sombere verkiezingscampagne brengt. In *Nieuwsuur* werd hij van de week omzichtig met fluwelen handschoenen aangepakt, en kwam hij gemakkelijk weg.

Zoals op het verkiezingsaffiche van het CDA niet meer dan de naam en de foto van Henri Bontenbal prijkt, zo staat er op het affiche van D66 niet meer dan een vage tekst: *Het kan wél*, een samenvatting van de titel van een recent boek van Jetten (*Hoe het wél kan*). De boodschap is bewust zeer vaag gehouden, zodat iedereen voor zichzelf kan invullen wát wel zou gaan kunnen wanneer D66 groot wordt. D66 is en blijft de pragmatische partij, de partij die ooit overwoog campagne te voeren met de leus: D66 staat voor niets. Een partij dus en een partijleider zonder eigenschappen (vrij naar Musil) – in een mate en proporties die alleen maar herinneringen aan Obama oproepen.

Kiezersbedrog

Bij *Nieuwsuur* werd Jetten neergezet als de politicus die weliswaar de vorige verkiezingen grof heeft verloren, maar de partij nu heeft hervormd. Niet langer, zo moeten wij geloven, is D66 de betweterige partij van hoogopgeleiden, elitair, moralistisch en woke tot op het bot. Nee, Jetten is het land in geweest ('Reis door Nederland'!), heeft mensen gesproken, echte mensen, mensen die gewoon werken, honderden exemplaren van deze D66 onbekende soort, in cafés, voetbalclubs en verzorgingstehuizen, en sindsdien is hij trots op Nederland (Rita Verdonk!), hangt hij de Nederlandse vlag op en heeft hij het over die geweldige deltawerken (zoals Balkenende het over de VOC had) en heeft hij bestuurlijk ambitieuze plannen met het vaderland. Hij zet stippen op horizonnen, en wil geen negatief gedoe. Want het kan allemaal wel: die tien nieuwe steden, al dat groen, al die bereikbaarheid en al die betaalbaarheid.

We zitten waarschijnlijk naar de meest grove vorm van kiezersbedrog aller tijden te kijken. Dat bleek ook al wel een beetje aan het begin van die uitzending van *Nieuwsuur*, toen de presentator van dienst nog even zijn best deed om de indruk te wekken dat hij Jetten net zo gestreng aan zou pakken als alle andere lijsttrekkers. Ook op het punt van migratie wil D66 een nieuwe koers gaan varen, zegt D66. Maar als je even wat preciezer kijkt, zie je dat we bij D66 moeten wachten op Europese maatregelen, op het nog nooit gelukke uitzetten van 'lastpakken' en op verdragswijzigingen die naar de verre toekomst kunnen worden verschoven.

Zo zouden we nog wel wat meer analyses hebben willen zien, en vooral: we hadden Jetten graag even peentjes zien zweten in een poging tot verantwoording van zijn klimaatbeleid toen hij minister was. Het kwam zelfs niet ter sprake. Het ging even over de verdozing van het landschap en de problemen in het onderwijs. Hij kwam er gemakkelijk mee weg.

Minder dan lucht en ijdelheid

En toen Jetten een voorkeur voor een coalitie moest uitspreken, weigerde hij dat. Over links? Over rechts? Met GL-PvdA? Of met VVD en CDA? We kregen geen duidelijkheid. *Het kan wél* betekent dus gewoon: *We staan voor niets*, voor minder dan lucht en ijdelheid, maar we gaan wel regeren en het kleine beetje winst dat de afgelopen jaren is geboekt gewoon weer terugdraaien.

Wynia's Week brengt broodnodige, onafhankelijke berichtgeving: drie keer per week, **156 keer per jaar**, met artikelen en columns, video's en podcasts. Onze donateurs maken dat mogelijk. [Doet u mee?](#) Hartelijk dank!